

Toeleveranciers van de Nederlandse land- en tuinbouwsector: een totaalpakket voor een gezonde ICM teelt

Conno de Ruijter

Directeur Agrodís

Wat een prachtig proces

De teelt van een gezond gewas is een prachtig en fascinerend proces. De interactie tussen de diverse natuurlijke processen maakt het ook tot een uiterst complex proces. De verschillende eisen vanuit o.a. wetgeving, markt, fytosanitair en consument maken dat nog eens complexer. Tijdens de teelt neemt de agrarisch ondernemer dagelijks beslissingen om een gezond gewas te realiseren, dat voldoet aan de verwachtingen van de consument en de markt. Hierbij speelt Integrated Crop Management (ICM) een steeds belangrijker rol. Dit alles vraagt om continue nieuwe informatie en aanvullende kennis. Adviseurs en toeleveranciers (van o.a. Agrodís) ondersteunen telers hierbij.

Agrodís is de belangenvereniging van toeleveranciers van de Nederlandse land- en tuinbouwsector. Bij de vereniging zijn 30 bedrijven aangesloten met gezamenlijk ruim 150 vestigingen en die ongeveer 500 adviseurs in dienst hebben.

Voorkomen is beter dan genezen

Sinds 2017 heeft Agrodís ICM breed in Nederland geïntroduceerd. Samen met de aangesloten bedrijven heeft de vereniging toen een nieuwe missie, visie en strategie¹ vastgesteld, waar ICM een belangrijk onderdeel van uitmaakt. In deze integrale aanpak staat het gewas centraal en wordt een effectief maatregelen- en middelenpakket ingezet. Dus niet de ziekte of plaag centraal stellen, zoals bij IPM, maar juist voorkomen dat het gewas ziek wordt. Het gewas moet sterk zijn, vitaal blijven, gevoed en zo nodig beschermd worden.

Gedragen aanpak

Na het vaststellen van de genoemde missie, visie en strategie is Agrodís veel gesprekken gaan voeren met stakeholders. Want om een transitie van IPM naar ICM te realiseren is een verandering nodig in de gehele keten (van boer tot bord). Diverse onderdelen zijn terecht gekomen in het Uitvoeringsprogramma Toekomstvisie Duurzame Gewasbescherming 2030. Nog liever hadden we gezien dat er een Toekomstvisie Gezonde Gewassen zou zijn ontwikkeld. Daarmee zou het gewas daadwerkelijk centraal

worden gesteld. Gewasbescherming is cruciaal, maar slechts één van de bouwstenen van deze integrale benadering. Nu – een paar jaar later – staat ICM meer en meer model voor een weerbaar plant- en teeltsysteem. Bedrijven hebben hun bedrijfsmodel erop aangepast en het is goed dat deze ontwikkeling zowel bij beleidsmakers als ook bij onderzoekers steeds meer wordt ondersteund en daardoor steeds breder wordt gedragen. De ondertekening van het Uitvoeringsprogramma door een groot aantal partijen en dit themanummer vol met artikelen van een groot aantal partijen zijn voorbeelden die laten zien dat samen werken aan verandering nog steeds werkt en dat we zodoende tot innovaties blijven komen.

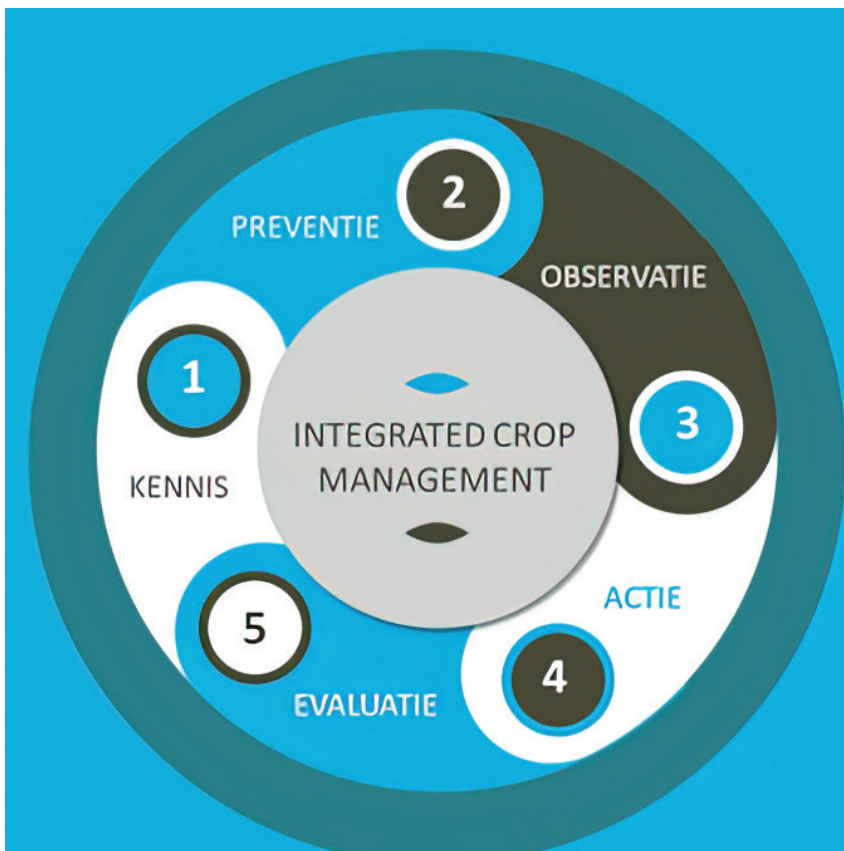
Teler centraal en stimuleren

In onze optiek moet voorop staan dat telers gestimuleerd worden om te werken aan verdere doorontwikkeling van duurzame teeltconcepten, op basis van ICM. Dat vraagt dat telers bereid zijn om risico's te nemen. Dat kan alleen als zij kunnen beschikken over voldoende middelen en maatregelen (gevulde toolbox) die ervoor zorgen dat zij het vertrouwen houden dat innoveren en experimenteren voor hen bedrijfsmatig verantwoord is.

De Nederlandse land- en tuinbouw kenmerkt zich al jaren als kennisintensief. Veranderingen vragen om nieuwe werkwijzen en dus ook om nieuwe kennis. Zo vereist de inzet van 'groenere' oplossingen nieuwe kennis, extra begeleiding en een toenemend belang voor een goede uitwisseling van informatie tussen de teler en de teeltbegeleider. Kennis van deze groenere producten is voor een effectieve inzet essentieel. De laatste jaren zien de toeleveranciers meer vraag naar groene oplossingen en een verschuiving in het productenpakket, o.a. met de inzet van meststoffen en biostimulanten. Advies aan de teler over toepassing en gebruik van deze producten vraagt tegenwoordig dan ook meer tijd.

Belang van een teeltbegeleider

Onderzoeken, zoals van het PBL en BO Akkerbouw, stellen respectievelijk dat de teeltbegeleiders voor de telers de belangrijkste bron van informatie zijn en de belangrijkste partner om hun teelt te verduurzamen.

Schema met verschillende ICM-stappen die telers en adviseurs kunnen volgen, opgesteld door Agrodís in 2017.

Dat is niet voor niets. Zij kennen de situatie van de teler en de markten waar hij voor teelt. Daarvoor hebben de toeleverende bedrijven een totaalpakket in huis om de teler te ondersteunen bij het realiseren van een duurzaam rendabele teelt. Juist ook omdat zij telers met veel meer dan alleen gewasbescherming ondersteunen, zijn zij goed in staat om breder mee te denken.

Ter ondersteuning van de teler bij het realiseren van een gezonde teelt neemt de teeltbegeleider met de teler de ICM-stappen (zie afbeelding) door. Voor elke ICM-stap en onafhankelijk van de actie die nodig is, kan het toeleverende bedrijf de benodigde ondersteuning bieden in de vorm van kennis, advies (bodem, teelt, bewaring) en producten. Dit varieert van het leveren van resistent zaaizaad, schoon uitgangsmateriaal, het uitvoeren van gewascontrole (scouting), leveren van netten voor de teelt van fruit en bloembollen, voedingsstoffen, alle soorten gewasbeschermingsmiddelen, biologie en micro- en macro organismen, etc.

Het productenpakket van toeleveranciers is sinds 2000 geleidelijk breder geworden. Vaak zijn er binnen de bedrijven geen aparte afdelingen meer, maar wordt gewerkt met een totaalpakket. Daarnaast is de

verkoop (distributie) meer en meer losgekoppeld van de advisering. Deze opzet helpt bij het realiseren van de transitie naar ICM.

Een goede feitenbasis om op te kunnen sturen

De transitie naar weerbare (ICM) teeltsystemen vraagt veel inspanningen en investeringen. Om hier voortgang en sturing op te geven zijn betrouwbare criteria noodzakelijk. Het terugdringen van risico's en milieubelasting zal moeten gebeuren aan de hand van een duidelijk en voorspelbaar "dashboard" inclusief een "milieu-indicator". Als bedrijven het gevoel hebben dat overheden ad hoc (bijvoorbeeld in reactie op berichten in de media) ingrijpen zal de bereidheid om te investeren in de oplossingen voor de toekomst beperkt zijn.

Milieu indicator

Als één van de acties onder het UP2030 is in een PPS project samengewerkt aan het ontwikkelen van een breed gedragen, objectieve milieu-indicator voor gewasbeschermingsmiddelen. Hiermee kan naar verwachting op korte termijn de milieulast van alle middelen gemeten worden.

Eenduidige digitale Gewasbeschermingsmonitor

Zoals ook elders in dit themanummer van 'Gewasbescherming' beschreven, wordt al hard gewerkt aan de invulling van weerbare teeltsystemen, zoals ICM. De concrete uitwerking kan enorm variëren. Dat is ook verklaarbaar want er zijn grote verschillen tussen regio's, gewassen, grondsoorten en andere omstandigheden. Daarom is het goed om beter en gestructureerd inzichtelijk te maken wat er wordt gedaan op bedrijfsniveau door telers. Telers kunnen hun ICM-teeltwijze inzichtelijk maken middels een gewasbeschermingsmonitor. Tot nu toe wordt dit door telers vaak ervaren als een 'wettelijke verplichting' en gezien als een 'papieren tijger'. Agrodís bepleit een instrument dat telers ondersteuning biedt bij het optimaliseren van hun weerbare teeltsysteem en transparantie biedt over hun (ICM) teeltwijze, maatregelen m.b.t. vermindering van emissies en de impact voor het milieu. Dit vereist een bepaald format dat tenminste digitaal en eenduidig wordt voorgeschreven.

Toekomst transitie

Om de integrale (ICM) aanpak in de Nederlandse land- en tuinbouwsectoren te implementeren, hebben we het Agrodís Transitie Programma (ATP) opgesteld. Centraal staat hierin dat we de adviseur zo ondersteunen dat deze optimaal toegerust wordt en

(foto Pixabay).

blijft om als ICM-coach van de klanten op te treden. Dat betekent dat we tijd en geld investeren in het opleiden van adviseurs die goede en actuele kennis hebben, ervaring met de praktijk en didactische vaardigheden, en die een belangrijke verspreider van *small wins* naar het boerenbedrijf zijn.

Daarnaast is het ATP erop gericht om collectief inzicht te krijgen in de stand van ICM en het benoemen van de kansen en belemmeringen. Door data uit de praktijk te verzamelen en terug te koppelen naar telers en adviseurs versterken wij het leervermogen. Door rapportages op basis van deze data kunnen wij als partners binnen het Uitvoeringsprogramma beter sturing geven op het realiseren van de weerbare teeltsystemen bij de telers. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat dit op een dusdanige manier vorm krijgt dat het in de eerste plaats voor de praktijk wat

oplevert. Tot slot is het essentieel om een governance uit te werken waarbij telers zeggenschap over hun data houden.

Samenvattend

Door advisering, teeltbegeleiding en het aanbieden van groenere producten en diensten kunnen toeleveranciers een rol spelen bij de implementatie van ICM. Om dit te bereiken is er de afgelopen jaren geïnvesteerd in het vergaren van kennis, het verbreden van het productpakket en het opleiden van teeltadviseurs. Voor een succesvolle implementatie is tenminste een consequent overheidsbeleid, effectief middelen- en maatregelenpakket en een geschikt monitoringssysteem gewenst.

Referentie

- 1 www.agrodis.nl/over-agrodis/missie-visie-strategie